

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

DECIZIE

04 septembrie 2018

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în componența:

Președinte – Vladimir Timofti

Judecători – Anatolie Țurcan, Nadejda Toma, Elena Cobzac, Victor Boico,

a judecat fără citarea părților, recursul ordinar declarat de procurorul în Procuratura UTA Găgăuzia (oficiul Central), Gheorghieva Feodora, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului judiciar al Curții de Apel Comrat din 26 decembrie 2017, în cauza penală privindu-l pe

Martînesco Piotr xxxx, născut la xx xx xxxx,
originar și domiciliat în or. xxxx,
str. xxxx nr.xx.

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 03.05.2016 – 10.03.2017;

Instanța de apel: 28.03.2017 – 26.12.2017;

Instanța de recurs: 21.04.2018– 04.09.2018.

Asupra recursului ordinar declarat, în baza actelor din dosar, Colegiul penal lărgit

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Comrat, sediul Ceadâr-Lunga din 10 martie 2017, Martînesco Piotr a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art.187 alin.(2) lit. d), f) Cod penal, la 4 ani închisoare, fără amendă, cu executare pedepsei în penitenciar de tip închis.

2. Pentru a pronunța sentința, instanța de fond, *în fapt*, a constatat că Martînesco Piotr la 08.01.2016, în jurul orei 01:00, acționând din înțeții materiale cu scopul sustragerii bunurilor altei persoane, prin spargerea geamului a pătruns în dormitorul domiciliului lui D. Cambur, situat pe str. xxxx nr.xx or. xxxx, unde deschis a sustras un portmoneu la prețul de 80 lei, precum și mijloace bănești aflate în portmoneu în sumă de 700 lei, buletinul de identitate și poliță de asigurare obligatorie de asistență medicală pe numele lui D. Cambur, cauzându-i astfel părții vătămate o daună materială în

proporții considerabile în sumă totală de 780 lei.

3. Împotriva sentinței au declarat apeluri:

3.1. Procurorul, solicitând casarea sentinței, în partea individualizării pedepsei penale, rejudecarea cauzei penale conform ordinii stabilite pentru prima instanță, cu pronunțarea unei noi decizii prin care Martînesco Piotr, să fie recunoscut vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzute la art.187 alin.(2) lit. d) și f) Cod penal și să-i fie numită o pedeapsă sub formă de închisoare pe un termen de 6 ani cu executarea pedepsei în penitenciar de tip închis și cu amendă în mărime de 850 unități convenționale, invocând următoarele argumente:

- sancțiunea art.187 alin.(2) lit. d), f) Cod penal, prevede pedeapsa sub formă de închisoare pe un termen de la 5 la 7 ani cu (sau fără) amendă în mărime de la 850 la 1350 unități convenționale, iar instanța i-a stabilit pedeapsa sub limita minimă, fără careva temeieri legale;

- instanța nu a indicat motivele neaplicării pedepsei complimentare sub formă de amendă în privința lui Martînesco Piotr, astfel, instanța a aplicat față de inculpat o pedeapsă prea blândă, care nu va atinge scopul pedepsei penale.

3.2. Avocatul A. Mihaliciuc în numele inculpatului Martînesco Piotr, solicitând admiterea apelului, casarea sentinței, rejudecarea cauzei, conform procedurii stabilite pentru prima instanță, cu pronunțarea unei noi hotărâri, prin care inculpatul să fie achitat, pe motiv că nu a comis fapta încriminată. Recurentul a invocat afirmațiile că:

- infracțiunea a fost comisă noaptea la ora 24.00 și astfel, partea vătămată nu putea cu certitudine să vadă fața infractorului, iar din spusele părții vătămate, infractorul era îmbrăcat în haine de culoare neagră cu gluga pe cap, însă în astfel de haine putea fi îmbrăcată orice persoană, deci este imposibil să identifiți persoana cu certitudine;

- versiunea părții vătămate privind faptul că inculpatul a comis infracțiunea nu se confirmă prin probele prezentate;

- prima instanță a apreciat arbitrar probele și eronat a constatat vinovăția lui Martînesco Piotr de comiterea infracțiunii imputate, astfel, nu a dat o apreciere veridică probelor din dosar.

4. Prin decizia Colegiului judiciar al Curții de Apel Comrat din 26 decembrie 2017, apelurile declarate au fost admise, casată sentința, în partea stabilirii pedepsei și pronunțată o nouă hotărâre potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care Martînesco Piotr a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art.187 alin.(2) lit. d), f) Cod penal la 5 ani închisoare, fără amendă, iar conform art.90 Cod penal, pedeapsa aplicată acestuia a fost suspendată condiționat pe un termen de probațiune de 5 ani.

5. În motivarea soluției adoptate, instanța de apel a reținut, că prima instanță a respectat normele procesuale, a verificat complet, sub toate aspectele și în mod obiectiv circumstanțele cauzei, a dat probelor administrate o apreciere legală din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității, iar tuturor în ansamblu din punct de vedere al coroborării lor, corect ajungând la concluzia privind vinovăția inculpatului P.

Martînesco în comiterea infracțiunii prevăzută de art.187 alin.(2) lit. d), f) Cod penal.

Instanța de apel a indicat că prima instanță corect a stabilit vinovăția inculpatului în săvârșirea infracțiunii incriminate, însă nu a individualizat corect pedeapsa, indicând că pedeapsa are drept scop restabilirea echității sociale, corectarea condamnaților, precum și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni atât din partea condamnaților cât și a altor persoane, că executarea pedepsei nu trebuie să cauzeze suferințe fizice și nici să înjosească demnitatea persoanei condamnate.

Astfel, instanța de apel a reținut că pentru a-și îndeplini funcțiile, pedeapsa trebuie să corespundă sub aspectul naturii, privativă sau neprivativă de libertate și a duratei, atât gravității faptei și potențialului pericol social pe care îl prezintă în mod real persoana infractorului, cât și aptitudinii acestuia de a se corecta sub influența pedepsei penale. O pedeapsă neechitabilă și prea aspră generează apariția unor sentimente de nedreptate, înrăire și neîncredere în lege, fapt ce poate duce la consecințe contrare scopului urmărit.

La stabilirea pedepsei, instanța de apel a reținut că inculpatul a săvârșit infracțiunea, care conform art.16 alin.(4) Cod penal, se referă la categoria infracțiunilor grave, lipsa circumstanțelor care atenuază sau agravează răspunderea penală, de personalitatea inculpatului, anterior a fost tras la răspundere penală, la evidența medicului narcolog și psihiatru nu se află, se caracterizează negativ la locul de trai.

Instanța de apel a conchis că ținând cont de gradul pericolului social a faptelor comise, de personalitatea inculpatului, a considerat posibil de a aplica față de inculpat prevederile art.90 Cod penal, deoarece corectarea acestuia este posibilă fără a fi privat de libertate.

6. Împotriva deciziei instanței de apel a declarat recurs ordinar acuzatorul de stat care indicând prevederile art.427 alin.(1) pct.10) Cod de procedură penală, solicitând casarea deciziei cu menținerea sentinței invocând:

- instanța de apel a admis erori de drept privind aplicarea prevederilor art.90 Cod penal, or, inculpatul nu și-a recunoscut vina, nu a restituit prejudiciul material cauzat prin infracțiune, anterior a fost tras la răspundere penală și nu și-a făcut concluziile necesare;

- instanța de apel nu a indicat care circumstanțe le-a considerat atenuante și în corelație cu care date despre persoana inculpatului, instanța a decis aplicarea prevederilor art.90 Cod penal;

- concluziile instanței de apel referitor la individualizarea pedepsei stabilite lui Martînesco Piotr vin în contradicție cu scopul legii penale și principiul individualizării răspunderii penale, astfel, neîntemeiat au fost aplicate prevederile art.90 Cod penal, fiindu-i stabilită vinovatului o pedeapsă neechitabilă pentru infracțiunea săvârșită.

7. Judecând recursul ordinar în baza actelor din dosar, Colegiul penal lărgit constată că acesta urmează a fi admis din următoarele considerente.

Potrivit art.435 alin.(1) pct.2) lit. c) Cod de procedură penală, judecând recursul instanța este în drept să-l admită, cu casarea parțială a hotărârii atacate și să rejudece cauza, cu pronunțarea unei noi hotărâri, dacă nu se agravează situația condamnatului.

Potrivit art.427 alin.(1) pct.10) Cod de procedură penală, o hotărâre a instanței de apel poate fi supusă recursului pentru a repara eroarea de drept în cazul când s-au aplicat pedepse individualizate contrar prevederilor legale.

La caz, din textul recursului ordinar declarat de procuror se constată că recurentul, în esență, critică soluția adoptată de instanța de apel, deoarece aceasta fără a aprecia just toate circumstanțele cauzei greșit a dispus condamnarea lui Martînesco Piotr, cu suspendarea executării pedepsei pe un termen de probațiune de 5 ani.

Deși la o primă vedere, în circumstanțele cauzei sunt întrunite condițiile necesare pentru a fi aplicată instituția suspendării condiționate a executării pedepsei, totuși, pentru acordarea suspendării executării pedepsei se mai cere ca instanța de judecată să aprecieze că scopul pedepsei poate fi atins chiar fără executarea acesteia.

Prin urmare, un aspect omis de către instanța de apel la pronunțarea soluției adoptate îl constituie persoana condamnatului sub raportul pericolozității sociale, decurgând în primul rând din fapta și din împrejurările în care aceasta a fost comisă, iar în al doilea rând - din antecedentele sale penale.

Astfel, Colegiul reține că persoanei declarate vinovate trebuie să i se aplice o pedeapsă echitabilă, în limitele sancțiunii legii în baza căreia persoana se declară vinovată. În același rând, după caz, instanța este în drept să aplice și prevederile Părții generale a Codului penal, în special, cele prevăzute la art. 90 Cod penal.

Reieșind din sensul legislației în vigoare cu privire la aplicarea în practica judiciară a principiului individualizării pedepsei penale, la examinarea cauzelor penale în ordine de recurs este necesar de verificat minuțios respectarea de către instanțele ierarhic inferioare a cerințelor legii la aplicarea pedepselor.

În cazul săvârșirii unei infracțiuni instanța de judecată este singura în măsură să înfăptuiască nemijlocit opera de individualizare a pedepsei pentru infractorul care a comis acea infracțiune, având deplină libertate de acțiune în vederea realizării acestei opțiuni.

Stabilirea duratei ori a cuantumului pedepsei de către instanța de judecată, într-un caz concret, se face în raport cu gravitatea infracțiunii săvârșite și cu pericolozitatea infractorului.

Din cuprinsul deciziei, rezultă că instanța de apel nu a indicat circumstanțe care ar constata cu certitudine că corectarea inculpatului este posibilă fără izolarea lui de societate, limitându-se doar la enumerarea circumstanțelor constatate: inculpatul anterior a fost judecat, la evidenta medicului narcolog și psihiatru nu se află, se caracterizează negativ la locul de trai și lipsa circumstanțelor agravante, fără a aprecia la modul cuvenit pericolul social al infracțiunii comise, faptul că lipsesc circumstanțe atenuante, inculpatul nu și-a recunoscut vina și nu a realizat ilegalitatea acțiunilor

săvârșite. Astfel, Colegiul penal lărgit conchide că instanța de apel a emis o decizie corectă stabilind minimul pedepsei – 5 ani închisoare, însă, pripit și nejustificat a ajuns la concluzia privind posibilitatea aplicării față de inculpat a prevederilor art.90 Cod penal, în raport cu gravitatea infracțiunii și modul de comitere a acesteia.

Colegiul menționează că aplicarea prevederilor art. 90 Cod penal – suspendarea condiționată a executării pedepsei nu reprezintă o categorie aparte de pedeapsă ci o măsură oferită persoanei prin lege de a demonstra că infracțiunea comisă de ea este un incident în viața acesteia.

Suspendarea condiționată a executării pedepsei este o măsură de politică penală bazată pe încrederea în posibilitatea reeducării condamnatului pe durata suspendării pedepsei. În literatura de specialitate, suspendarea condiționată a executării pedepsei este expusă ca o măsură ce constă în dispoziția luată de instanța de judecată prin însăși hotărârea de condamnare, de a suspenda pe o anumită durată și în anumite condiții executarea pedepsei stabilite.

Rezultatul principal al aplicării pedepsei constă în aceea că deși pedeapsa este definitiv aplicată, aceasta nu este pusă în executare, astfel că instituția suspendării condiționate a pedepsei ține de condițiile de executare a pedepsei închisorii deja stabilite de către instanța de judecată pe întregul termen de probă.

Altfel spus, executarea pedepsei devine condiționată de conduita condamnatului, iar în caz de nerespectare a condițiilor, ea poate fi revocată.

În cadrul instituției suspendării condiționate a executării pedepsei instanța, după ce realizează individualizarea pedepsei prin determinarea concretă a acesteia în baza criteriilor generale de individualizare, completează acest rezultat printr-un act de individualizare a executării pedepsei.

Suspendarea condiționată este o măsură de individualizare a executării pedepsei numită de către instanța de judecată prin hotărâre de condamnare de a se suspenda pe o perioadă anumită durată de timp executarea pedepsei aplicate, dacă sunt îndeplinite anumite condiții.

Astfel, urmează a fi delimitată noțiunea de individualizare a pedepsei de cea de individualizare a executării pedepsei. În această ordine de idei, suspendarea condiționată a executării pedepsei se dovedește a fi o problemă privind executarea pedepsei, dat fiind faptul că obiectul suspendării este executarea pedepsei. Se suspendă executarea pedepsei și nu aplicarea acesteia.

Colegiul penal menționează că, pentru acordarea suspendării condiționate a executării pedepsei, în art.90 Cod penal sunt prevăzute condiții obiective și subiective, primele referindu-se la condamnare, iar celelalte la persoana condamnatului. Îndeplinirea condițiilor prevăzute de lege nu atrage obligativitatea aplicării suspendării condiționate a executării, acordarea ei rămânând la discreția instanței de judecată, totodată, această normă poate fi aplicată sau exclusă la orice etapă a procesului penal, întru înlăturarea erorii admise la etapa anterioară.

Din materialele cauzei, instanța de recurs reiterează că, deși au fost îndeplinite cerințele *de iure* ale instituției suspendării executării pedepsei, instanța de apel urma să efectueze o analiză completă și minuțioasă a personalității infractorului, urmărind în acest sens comportarea sa în viața socială, înainte și după săvârșirea infracțiunii. Numai în măsura în care se dovedește că săvârșirea faptei se datorează unui concurs accidental de împrejurări și că, pentru îndreptarea sa, nu este necesară executarea efectivă a pedepsei, să decidă dacă este justificată aplicarea prevederilor art.90 Cod penal.

Astfel, stările de fapt, dar și circumstanțele în care a fost comisă infracțiunea incriminată inculpatului, pun în vizorul Colegiului penal lărgit incorectitudinea aplicării unei pedepse non privative de libertate. Aceasta deoarece inculpatul a comis cu intenție o infracțiune gravă, prevăzută de art.16 alin.(4) Cod penal, care atentează la patrimoniul persoanei, anterior a fost tras la răspundere penală și nu s-a reeducat (f.d.20), prejudiciul material cauzat părții vătămate nu l-a recuperat, circumstanțe, care nu puteau fi neglijate de instanța de apel la constatarea oportunității suspendării executării pedepsei.

În prezenta cauză, instanța de recurs, găsește întemeiate motivele recursului declarat de procuror și constată că concluzia instanței de apel, precum că corijarea inculpatului este posibilă prin aplicarea prevederii art.90 Cod penal - suspendarea condiționată a executării pedepsei, a fost una greșită, neîntemeiată și din aceste considerente o va exclude, or, prin această soluție nu se înrăutățește situația inculpatului, în raport cu prevederile art.435 alin.(1) pct.2) lit. c) Cod de procedură penală, deoarece nu s-a efectuat o altă reîncadrare a faptei în sensul agravării și nici nu s-a dat o altă individualizare a termenului pedepsei stabilite în același sens.

Ca agravare a situației inculpatului se subînțelege situațiile de schimbare a soluției din achitare în condamnare, de încadrare juridică la o infracțiune mai gravă, sau un alt alineat nou, literă, de înlocuire a sancțiunii cum ar fi a măsurii educative în pedeapsă prevăzută de sancțiune, din amendă în închisoare, prin mărirea cuantumului aceleiași pedepse ori adăugarea la pedeapsa principală a pedepsei complementare, de aplicarea unor măsuri de siguranță la care nu fusese inițial condamnat, de reținere în recurs a stării de recidivă, a concursului de infracțiuni în loc de infracțiune continuă, situații de învinuire care esențial, după circumstanțele reale, diferă de cea de la început ori orice altă modificare a învinuirii (imputarea altor acțiuni în locul celor imputate anterior, imputarea infracțiunii care diferă de cea imputată după obiectul atentat, caracterul faptei și acțiunii), care afectează dreptul inculpatului la apărare.

Cele menționate în acest alineat nu sânt reflectate la situația din speță, iar din considerentele expuse, Colegiul penal lărgit conchide că, recursul declarat de procuror urmează a fi admis, cu casarea parțială a deciziei instanței de apel, în partea stabilirii pedepsei inculpatului, cu rejudecarea în această parte a cauzei și pronunțarea unei hotărâri prin care să fie exclusă aplicarea prevederilor art.90 Cod penal.

8. În conformitate cu art.art.434, 435 alin.(1) pct.2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

D E C I D E :

Admite recursul ordinar declarat de procurorul în Procuratura UTA Găgăuzia (oficiul Central), Gheorghieva Feodora, casează decizia Colegiului judiciar al Curții de Apel Comrat din 26 decembrie 2017, în partea aplicării prevederilor art.90 Cod penal, în cauza penală privindu-l pe Martînesco Piotr xxxx, rejudecă cauza în această parte, pronunțând următoarea hotărâre.

Martînesco Piotr xxxx se consideră condamnat în baza art.187 alin.(2) lit. d), f) Cod penal, la 5 (cinci) ani închisoare, fără aplicarea amenzii, cu executare în penitenciar de tip semiînchis.

Executarea pedepsei cu închisoare se va calcula din momentul reținerii cu includerea în acest termen a arestului preventiv din 18 ianuarie 2016 ora 15:30 până la 21 ianuarie 2016 ora 15:30.

Decizia este irevocabilă.

Decizia motivată pronunțată integral la 04 octombrie 2018.

Președinte

Vladimir Timofti

Judecători

Anatolie Țurcan

Nadejda Toma

Elena Cobzac

Victor Boico